

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф., на по године 3 ф., на четврт
године 1 ф. 50 новч.

За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштом
укупном непосредно админис-
трацији „Глас Црног.“ на Цетиње,
или отплатити поштом на
коју друго пошту; а коме је на-
ручнице, може се претплатити
код г. Петра Рамадановића, књаж.
пр. агента у Котору и Доњем
се не враћају.

За огласе плаћа се: за
сваку ријеч или за број од пет
цифара по 3 новчића за први
пут, а за сваки даљи пут по 2
новчића.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Примичући се концу године, ка-
да треба да затворимо рачуне, по-
зивамо овијем своје дужнике, да чим
прије исплате што нам који дугује
од „Гласа Црногорца.“

Ко и даље жели наш лист при-
мати, нека понови на вријеме прет-
плату.

На наш лист може се претпла-
тити: непосредно код *Управе К. Ц. Држ. Штампарије Цетиње (Cettigne — Montenegro)*, код *К. Ц. Оштро-
мислић Новина на Цетињу*, код *г. Петра
Савића, нашег повлашћеног књижиари
у Подгорици* и код *г. Петра Рамадано-
вића К. Ц. агента у Котору (Cattaro — Dalmatien)*.

„Глас Црногорца“ стоји:

За Црну Гору на годину 4 фор.,
на по године 2 ф., на четврт годи-
не 1 ф.

За Аустро-Угарску, Босну и Хер-
цеговину на годину 6 фор., на по
године 3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новч.

За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године 10.
фран., на четврт год. 5 фран.

Из Управе К. Ц. Државне Штампарије.

Цетиње, 24 окт. 1897.

Број 779/Дз.

Администрација
ЗВАНИЧНИХ ЛИСТОВА.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ

— Његово Височанство Господар,
враћајући се из иностранства преко
Тријешћа, и отолен нарочитијем пара-
бродом до Котора, стигао је са својом
пратињом, у најбољем здрављу, у своју
престоницу, у педјелу у 9 сати у ве-
чер.

— Његово Височанство Књаз
Престолонаследник, у пратњи свог
адјутанта г. Н. Пејановића, кренуо је у
иностранство.

— У педјелу, 19 текућег, као на
дан смрти блаженопочившег Господара
Митрополита Петра II. била је у кате-
дралној цркви заупокојна архијерејска
литургија са парастосом.

— У понедјелник, 20 текућег, као
на дан смрти блаженопочившег Цара
Александра III, био је у катедралној
цркви у 11 сати пред подне свечани
парастос. Служио је Високопреосве-
штени Митрополит г. Митрофан са мје-
свијем свештенством. Присутствовали
су: Њихова Височанства Господар и
Књаз Милена, Њихове Свјетлости
Књаз Мирко и Књагиница Ксенија,
дипломатско тјело, државни велико-
достојници, и чиновничтво у потпуној
паради, и велики број грађанства.

— Његово Височанство Господар
јучер је примио у свечаној аудијенцији
г. Губастова, новог царско-руског ми-
нистра резидента на Цетињу, у при-
суству свијех својих министара и
чланова великог суда. При предаји
и примању акредитивних писма изми-
јењени су били најердачнији говори.
Г. министра у пратњи г. Шчербина
допратио је и одпратио у дворскијем
количу г. командир Митар Мартиновић.
Пред двором је била упарађена по-
часна чета редовне војске, која је

дужне почаст одавала, а војена музика
свирала је руску царску химну, при
доласку и одласку г. министра.

— Г. Губастов, г. Дебре са го-
спођом, г. Логотетис и г. Шчербина,
који су одили да виде наше приморје,
повратили су се прошле суботе, оча-
рани природном љепотом његовом.

— Г. Кућински, аустро-угарски
министар резидент на Цетињу, отпу-
товао је са госпођом у Беч.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

ЦЕТИЊЕ, 24 октобра.

Нае највише занимају ствари на
Истоку, а ту је на првом мјесту рјеше-
ња критског питања. Преговори о
коначном миру између Грчке и Тур-
ске иду напријед својим током, и
можемо се надати брзој закључку
тијех преговора, што веома очекују,
да приступе рјешењу даље судбине
несрећног Крита. Обзиром на тјелу
турске владе, да на Криту задржи
своју власт, петроградско „Н. Време“
вели: „Све изјаве турке владе одно
сно Крита примљене су биле од јевроп-
ских држава хладнијем равнодуш-
јем. На те изјаве нијесу ни одговарали,
и то хулање тумачи се тијем, што
јевропска дипломатија има већ опре-
дјељене погледе на критско питање.“
Питање о личности будућег гувернера
критског доста је занимало јевропску
журналистику. Послије кандидатуре г.
Нуме Дроза, Голц напе и генерала
Тира, истиче се пуковник Шефер.
По ми смо дошлели у последњем
броју, како петроградски лист мисли
о сличнијем кандидатурама. Дружичје
мисли „Новое Време“ о кандида-
тури, која је већ била истакнута,
Килаза Франца Јосифа Ватембер-
шког, обзиром на његово поријекло,
на свезе са англиским Краљевски-
јем двором, и на његов брак са право-
славном Књагињом црногорском. „Хо-
ћели одредити сама јевропска ди-
пломатија личност будућег управ-
теља Крита, или ће то бити остављено
самим Крићанима, то ће показати
блиска будућност. У сваком случају
јасно је, да данашње војне демон-
страције Турске, којима она тежи
да добије утицаја на рјешење тога
питања, имаће за последице само ве-
ће расходе и ништа више.“

У Аустрији унутрашњи положај
све се више заплиће. Пошто се онст
рајхсрат отворио, његова словенско-
клерикално-феудална већина поставља
све очајнију борбу са Њемцима, који
наравно имају добар ослонац на другу
половину царевине — на Угарску, гдје
сам Мађари владају. Оутужбе, које
Њемци подижу противу Баденијевог
министарства, истина биле су у рајх-
срату одбијене, али познати мвећном
гласова. „У јавном мишљу ове д жаве
— веле петроградске „Новости“ —
све више захваћа корјена мисао, да
могу наступити такве прилике, када
ће влада морати обуставити конститу-
цију, која изазива толике потешкоће.
Према тој могућности већ се приправ-
љају у Угарској. Министар-пресједник
Бачић већ је изјавио у пеншавском
сабору, да угарска влада не може

допустити да се у Аустрији обу-
стави конституција. Ако би се таква
катастрофа случила, да ће угарска
влада предузети сходне мјере, да се
Угарска користије законитијем правом,
да самостално собом располаже. Ова
категоричка изјава угарског министра
пресједника учинила је силан утисак
у Аустрији. Угарски парламент при-
мпо је владин предлог о продужењу
на једну годину финансијског компро-
миса између Аустрије и Угарске, али
трудно да ће бечка влада услијети тако
у рајхсрату. Положај се погоршао
услед оставке пресједника рајхсрата.
Очевидно је, да се рајхсрат налази у
стању распада, и чим се прије распу-
сти, да ће влада изаћи из потешкоћа.
Ако се барон Бадени не ријеша,
да распусти парламент, и остаје
му друго него да даде оставку. Та
оставка и долазак на владу неутрал-
ног министарства могли би етирати
парламентарну буру и потакнути рајх-
срат да прими предлог закона, који је
безусловно потребит у интересу обе
државне половине. „Сада аустријска
влада осјећа погрешку — веле „Но-
вости“ — коју је учинила г. 1867, и
која се у томе састоји, што је била
уступљена Њемцима превласт над
већином Словена. Прије или после
морао је поткнути сукоб између сло-
венске већине и ъемачке мањине у
Аустрији. Снаг Аустрије сад је у
одлучном уступању словенскијем на-
родностима њиховијех права.“

ИНГЛЕСКА ПЛАВА КЊИГА О КРИТУ.

Изашла је инглеска плава књига о крит-
ским догађајима и о грчко-турском рату;
Деценије које се у њој саопштавају односе
се на вријеме од 1 јан. до 28 маја т. г., оно
много осјетљиву политику лорда Солебе-
рија у источним догађајима, а доста објаш-
њују и држање Њемачке у грчко-турском
спору.

У почетку године, вели се у плавој
књизи, због стања на Криту влада је у
Атини велика узбујаност. Грчки министар
спољних послова пријетио је са изаши-
лањем ратних бродова. Лорд Солебери
телеграфисао је инглеском посланику у
Атини, да би он то сматрао као луд посао.
Грчки посланик у Лондону саопштио је
8. фебр. лорду Солеберију, да је грчка
влада због стања на Криту дошла у врло
незгодан положај. Још истог дана лорд
Солебери упутио је инглеском посланику у
Петрограду наредбу да разложи руском
министру спољних послова његово мишље-
ње, да би савјети руски повољније се при-
мили него ма које друге силе, и да би
врло корисно било кад би се грчким ко-
мандантима у критским водама препору-
чила обазривост и мирољубиво понашање.
Русија је одговорила, да веома негодује
што су послати грчки бродови у критско
воде. Услед тога врло је тешко задржати
Турску. Рад посланика у Цариграду тиме
ће се још више занести. Њемачка влада
нагласила је у Атини, да ће велике силе
учинити заједничку преставку, али није
хтјела да у томе узме иницијативу. На ни
једна друга сила није била склона да то
учини.

Кад су најзад силе у Атини учиниле
преставку, и Грчка изјавила да ће посјести
Крит, Њемачка је захтјевала енергичне
мјере. Лорд Солебери телеграфисао је гада
инглеском посланику у Цариграду, да се
придружи поетунку осталих сила. „Вада
њеног величанства,“ рекао је он, „није
воља, да учини каквава важнији засебни
корак, да би тиме натурила свој савјет
грчкој влади.“ Тада је избила самостална
политика Њемачке, — блокада грчких оби-
ла, каква је била год. 1886. Лорд Солебери
подио је силама против предлог, — ауто-
номију Крита. Њемачка је одговорила, да
ће буљубе одношаје острва узети у осјену
чим се с њега удаљи грчка војска. Аустри-
ја се придружила Лорду Солеберију, и

жељела је за Крит аутономију, какву има
острво Самос. Француска је одговорила
да је опште расположење истина противно
да се Крит поново врати под турску вла-
давину, али се ипак пада да инглеска вла-
да неће пренаглити са својом одлуком,
нити ће се одати одушевљењу једно пар-
ламентарне партије. Русија је била за бло-
каду, али је најзад и сама, у два теле-
грама, предложила аутономију.

Истог дана, ког су ти телеграми
стигли у Лондон, јавно је лорд Солебери
да ће он своју политику изнијети пред
парламент јер инглеска влада, при распо-
ложењу какво у земљи влада, не може
дозволити, да се подржава мишљење да ће
Крит понова бити Турци, чим се грчко
трупе удаљи са острва. Грчка има лорду
Солеберију да благодари што јој је рок од
4 дана продужен на шест дана. Он је
предложио силама, да један дио грчке
војске остане на острву ради одржања
реда. Томо су се енергично противили
Русија и Њемачка, а и Аустрија није била
за лордов предлог. Солебери морао се
поново покорити мишљењу сила. Велики
притисак чињен је на инглеску владу, да
се дозволи блокада грчких и критских
пристаништа. Посланици Русије, Аустрије
и Њемачке, сваки засебно, предали су о
томе поте лорду Солеберију. Све три
депеше нагласиле су да ће без такво услу-
ге краљу Ђорђу тешко бити да поступи.
Лорд Солебери телеграфисао је 20. марта
инглеском посланику: „Влада ће бити вољ-
на да учествује у блокади пристаништа
Воло, ако би се грчка влада опирала да
обећа, да ће своје трупе једовремено
повући са острва кад и Турска своје.
Инглеска влада узела учешћа у свима
принудним средствима и противу Турске,
ако би се и она противила да учини слич-
но обећање.“ — Доцније је лорд Солебери
пристао на савјет адмирала, пошто је
стигло довољно појачање на Крит, да се
изврши привремена блокада Пиреа, ако на
то пристају и остале силе.

Али тада већ није било могуће да се
стано на пут објави рата. Силе су се об-
незале да за вријеме рата ништа одвојено
не раде. Лорд Солебери био је први који
је предложио посредовање. Грчка је то
жудно очекивала, па је најзад и молила
силе за посредовање. Прије по што се лорд
Солебери ријешао на услове јевропског
концерта, објаснио је он, да се Тесалија
не може уступити. 18. маја телеграфисао
је он инглеском посланику у Атини овако:
„Ако би остале силе ријешиле, да се како
веће хришћанско земљиште уступи турској
влади, нарочито, оно које прије рата није
припадало Турској, ми ћемо приморани
бити да иступимо из јевропског концерта,
одбијемо да у једном таквом ислу уч-
ествујемо.“

Књижевност, умјетност и просвјета.

(За уједињену хрватску и српску ана-
демску омладину) написао је наш честити
Змајова следећу дивну химну:

Богу слава, Богу хвала,
Затрипан је извор злата;
Сад нам свјесна душа поје:
„Ми смо једно, нисмо двоје.“

Ко год рани Срба брата,
Ранио је и Хрвата;
Ко Хрвату бол заснива,
Тај и Србе изазива.

Једно тјело, један рад,
Једна миса, један над.

Неће више туђе тапе
Погађат нам слабе стране,
Одбиће се и њих триста
Од околна, од јединства.

Кад Хрвату сунце сине,
Огријаће и Србине;
Што зацвјета Србу брату,
Зацвјетаће и Хрвату.

Једно тјело, један рад,
Једна миса, један над.

Змајова.

(Пренос Копитаревих костију у Љуб-
љану.) Лист „Словенски народ“ доноси о
преносу и сахрањивању посмртних остатака
Јернеја Копитара овај извјештај:

Словенски је народ јуче доказао, да
је достојан тако великих синова, да се
правом поноси с њима и да се с поновом
може убојити међу културне народе. Ју-
черања слава Копитарева била је тријумф
словенскога ума. Огромна маса свијета
скупила се. Тачно у 4 сата изнесен је
мртвачки одар од бијелог метала с посмрт-
ним остацима Копитаревим из жељезнич-
ког вагона и постављен у вестибулу. На
одру бјеху три бечка вјенца. Љубљански
бискуп др. Мисија благословио је уз велику
асистенцију одар, око којег су у полу-
кругу стајали заступници свих научних и
књижевних друштава и изасланици корпо-
рација. Затим је етупно пред ковчег бечки
универзитетски доцент др. Матија Мурко,
те је кратким говором предао земне остатке
Копитарева граду Љубљани и у кратко је
споменуо заслуге Копитарева и његову
љубав за Словенце. Захвалио је „Матици
Словенској“, која је покренула мисао о
преносу у град Љубљану.

На овај је говор одговорио начелник
града Љубљане Иван Хрибар кратко и
врло топло и примио остатке Копитарева
у име града — а велики збор „Глазбене
Матице“ отијевао је под водством Јосе-
фа Черана Менделсонов „Beati mortui.“ Пошто
су за тим поставили ковчег на сјајна
четворопрежна мртвачка кола, покрили га
вјенцима, кренуо је сировод са станице
па гробље св. Крста. За крстом ишли су
ветеранци, велики број свештенства, ђаци
средњих школа с лавор-вјенцем, католички
делајско друштво, друштво кат. помоћника,
шпишенска читаоница са заставом, цјев.
друштво „Љубљана“ са заставом, цјев.
друштво „Славец“ са заставом и вјенцем,
гимнастичко друштво „Соко“ са заставом и
вјенцем. Пред ковчегом носиле су госпођице
Красникова, Јаворникова и Пресенчева
красан вјенац женских подружница св. Кири-
ла и Метода у Љубљани, магистратски
служитељи вјенац града Љубљане са бијело-
зеленом вршицом, и најпослије сребрни вје-
нац Србаца. За ковчегом су ишли: заступни-
ци земаљ. председника дворске свештенике
Шемера са земаљ. свештеницима, земаљ.
поглавар Детеља, земаљски одборник др.
Танчар, председник кметовске дружбе,
Мурник, нотар др. Јернеј Јунац, једини
још живи пријатељ Копитарева, др. Клау-
тар са црквеним достојанственицима, пред-
седник земаљског суда Кочевар, разни
шесови власти, за тим заступник ц. и кр.
дворске библиотеке др. Мантауани, доцент
др. Мурко, заступници југословенске ака-
демије др. Марковић и др. Врбанић, пре-
седник „Матице Хрватске“ проф. Сми-
чич-Клас и тајник Костренчић, начелник града
Љубљане Хрибар са опш. заступством и
чиновништвом, председници тргов. коморе
Пердан, управитељ гимназија, др. Блајваје,
разна друштва, „Матица Словенска“ с
председником Левцем, проф. др. Крек и
многе депутације. Надгробну рјеч гово-
рио је председник „Матице Словенске“
проф. Фрањо Леvec, који је лијено цртао
значај Копитара. „Велики гласовник“ на-
звао га је јевријали Прешерн; „eine euro-
päische Celebrität“ назвао га је духовити
Коп; „sagacissimus philologus, vir celeber-
tissimus“ оштроумни Миклошић; „der grösste
slavische Kritiker unseres Jahrhunderts“ би-
строумни Хануш. Највећи германист сво

јег доба, Јаков Грим пак, дао му је при-
дјев „monstrum scientiarum.“

У име ц. кр. дворске библиотеке го-
ворио је др. Мантауани. Пошто је збор
још отијевао пјесму, обасут је гроб не-
бројним вјенцима — а у мраку остали
је молећи се на гробу старица с дјецом
кћерима, — најближа родбина Копитарева,
рођена у истој кући, гдје је и он угледао
свијета.

(Школа у Тршићу.) У спомен преноса
Вуковог праха из Беча у краљевину Србију
ријешено је главни одбор професорског и учи-
тељског удружења у Београду у заједничкој
сједници од 22 пр. мјесеца да се о трошку
цихових дружинских каса подигне угледна
школа у Тршићу — мјесту рођења неум-
рлог Вука Стефановића Караџића. Њешино
и видније се нијесу могли одужити наши
носници просвјете бесмртном Вуку, него
што учинише овом својом задужицом.
Грађани села Тршића добијају тим радом
расадник просвјете, а то онајбоље и од-
говара успомени Вуковој.

(Календари за г. 1898.) Примили
смо следеће календаре на приказ:

Орао, велики илустровани календар
за г. 1898. Уз сарадњу српских књижев-
ника уређује Паја Марковић Адамов. Иа-
дање српске књижевнице Ј. Радака. У
Великој Кикинди, 1897. Цијена 50 новчића.

Србобран, народни српски календар
за г. 1898. Уредио Иштван И. Димић. Издање
српске штампарнице у Загребу. Цијена 40
новчића. Загреб, 1897.

Српски велики кикиндски илустровани
календар за просту годину 1898. Уређује
Љубомир Јотић. Цијена 25 новчића. У
Великој Кикинди. Издање Српске Књижа-
рнице Ј. Радака.

Велики Орао, илустровани српски на-
родни календар за г. 1898, уз припомоћ
српских књижевника уређује Андрија М.
Матић, гимназ. професор. Издање српске
Књижаре и Штампарије Браће М. Попови-
ћа у Новом Саду. Цијена 50 новчића.

Почињемо са најстаријем календаром,
„Орлом“, ком је ово двадесетичетврта го-
дина да појлијеће по свијем српским кра-
јевима, свуда дочекан као омиљена на-
родна књига. Покренули су га познати
српски родољуб Арса Пајевић и познати
српски књижевник Стеван В. Поповић, а
сада је у рукама српског књижара Ј. Ра-
дака и проф. Паја Марковића Адамова,
честитог уредника „Бранкова Кола“. Ово
истичемо, јер се појављује и други кален-
дар под истијем именом, као што ћемо на
нижа коју рећи.

За „Орла“ би довољна препорука
била име његова уредника, али још можемо
рећи, да ни ове године не изостаје иза
прошлених како с календарским тако
забавним дијелом. У забавном дијелу
биљежи и приказује народне добротворе,
доноси обилате поуке из народне привреде,
и за народно здравље, па то значајно здравом
набавом. Поред свега тога ту је и радња
познатог српског књижевника Јована Ђор-
ђевића под насловом „Година 1848.“ пово-
дом педесетогодишњице од ове знамените
године у животу наше браће у некадашњој
војводини.

Као што му је бирава садржина за
читање, тако су у овом календару и слике
бирале и добро изражене. Из Црне Горе

доноси следеће слике: Књаза Јосифа и
Књагиње Ане Батембершке, Књажева Двор
на Цетињу, цркву св. Василија остропског
у горњем манастиру изнутра, и доњи
остропски манастир споља, седачку кућу
у Црној Гори, и пастирче у Црној Гори.

Осим слика народних добротвора и
знаменитих Срба из г. 1848, има још
више слика покојних и живих српских
књижевника, умјетника и државника.

Календар „Србобран“ излази сво-
јом шеста година, и можемо рећи, да све боље
напредује. Овај календар потпуно одговара
радњи Срба у Загребу на политичком и
економном пољу. Лист „Србобран“ постао
је најбољи српски лист у Аустро-Угарској;
ту је Српска Штампарија, која сада
постaje својим народним по дијалектима,
и која ће бити од велике користи она-
мошћој нашој браћи; ту је Српска Банка,
која у своје крило окупила не само све
Србе из Аустро-Угарске, него и оне из
Босне и Херцеговине; ту се подижу трго-
вачке српске куће и образује српска трго-
вачка омладина. Тако Загреб постаје сре-
диштем озбиљнога рада Срба по круном Св.
Стефана на сваком пољу. Календар „Србо-
бран“ потпуно одговара значају тога среди-
шта, а при томе се у њему огледа дијело
Српство. Ту ћеш наћи статистичне податке
о цијелом Српству, које треба да има
пред очима сваки Србин, пошто смо овако
политички раскомадани. Ту има обилате
свакодневне корисне поуке, и здраве забаве
у прози и у пјесми, народној и умјетној.

Слике су дивно изражене, а има их
лијепи број из свијех српских крајева;
из Црне Горе доноси следеће слике:
Владике Данила, поводом двадесетогодиш-
њице династије Петровић-Петровића, Књаза
Јосифа и Књагиње Ане Батембершке, пово-
дом њихова вјенчања на Цетињу, двије
слике из дочека Краља Александра на
Цетињу, црногорска војска за ручком при-
ликом отварања Црневог моста у Никшићу,
и нова зграда српске школе у Скадру са
сликом Л. Мијушковића нашега консула у
Скадру.

Ми најтоплије препоручамо како „Ср-
бобран“ тако „Орао“, које књиге би тре-
бало да има свака наша кућа, у којој ко
знаде читати; а наши учитељи и свеште-
ници учиниће народу велику услугу, зау-
зимајући се да ове корисне народне књиге
што више расту.

„Српски велики кикиндски календар“
носи на себе карактер покрајински, банат-
ски, али баш зато и он нам добро долази
из средине оне ваљдаљеније нам браће,
тијем више, што се и нас сјећа, те доно-
си слике Књаза Јосифа и Књагиње Ане
Батембершке, града Вара и Змајевца са
барског пристана. Има лијепе забаве и
корисне поуке, а цијена му је само 25
новчића.

„Велики Орао“ носи овај наслов на
коринама, а на првом листу „Српски на-
родни илустровани велики календар.“ Не
разумијемо, за што ова два наслова! Под
овијем посљедњијем насловом овај календар
је уређивао некад много боље проф. А. Сан-
дић, а и сада има се што у њему читати;
али пошто је присвојио име вриједнога
„Орла“, са свијем је измишљено постао, и
ми га не можемо препоручати.

Него имамо свијема овима кален-
дарима да примјетимо у календарском
дијелу, што не доноси све српско свети-
тељско, особито не можемо да разумијемо,

себе пљев пљехов, или да би их умилости-
вили. Мед помијешан с водом и вином
сматрали су за омиљен напитака бесмртних
богова те су ипкронили пљеме стоку при-
лијету на жртву вишим боговима. Мед и
млијеко давали су свештеницима посвеће-
њима у тајне бога Митре. Овај бог, који
је првобитно перзавски, носен у устима
пчелу као обилежје своје тајанствене нау-
ке. Жарци, посвећени у тајне, прије сва-
ког свештеног обреда прали су се у за-
медљаној води.

Сем тога мед је заузимао видно мје-
сто у домаћука старих Грка, који су га
држали за пријатну и здраву храну, чак
су вјеровали да се медом продужује вијек
човјечији. Философ Платона као што се
прича живио је готово о самом меду. Сам
је говорио да једино меду има захвалити
што је дочекао старост од доведесет година.
Шаљивична филозоф Демократ дао се напо-
лити од својих кћери да узима меда те да
тако одложи самртни час, који му се при-
ближавао, до послје светковине Церерине,
како би се оне могле познати. За медене
колаче знали су Грци већ из времена боја
жаба с мишевима, по нијесу сви Јелени
имали једнак суд о меду. Племена у Атици
и још неке друге покрајине сматрали су
мед за обичну храну, а Шпартанци и мед
и с медом згтовљена пића јестива за
слатким као што се то види из ове анекдоте:
када је Шпартанац Лизандар пролазио кроз
Јонију послао је су му Јоница, да би га про-
чистили, сем осталог једнога вола и меде-
них колача. Лизандар не скидајући очију
са медених колача запиташе, какво је то
јело. Кад му рекосе да је згтовљено од

ва што изостављају Св. Василију Остроп-
ског, чији Св. Тивот окупила у Острогу
побожне Србе бар из читаве половине
српских крајева! А то не би смио учи-
нити пиједан српски календар.

Т.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Из „Тежака.“

(Неколико ријечи о храњењу говеда.)

Миље говеди а доста хране, — то је пра-
вило о које наши селени домаћини у
вјешњи гријеше. Многи од њих држе већи
број говеди него што имају спремно
хране да та говеда добро исхране, а то
није ни мало корисно као што ћемо ви-
дјети из овога што иде.

Ако говеда која имамо, због оскудице
у храни, хранимо преко зиме штедљиво а
не у довољној мјери, и ако са тога, често
пута морамо да полажемо стоци и такву
храну која има недовољно храњивих састо-
јака, треба на сигурно да знамо, да од те
стоке нећемо имати жељену корист. Само
онда, кад дајемо стоци толико хране да је
увјек сита и нахрањена, можемо постићи
ожекиване користи.

На првом мјесту свакоме је говечету
потребна извјесна количина хране за
одржање живота, и тек од онога вишка
хране, који говече поједе преко подмирења
своје животне снаге, — има се корист.
На примјер дамо ли говечету сијена да
једе колико може, оно ће на сваких 100
килограма сопствено тежине појести 2-3
килограма сијена. Један во од 450 кило-
грама тежине појестиће лако 14-85 или
око 15 килограма сијена. Чињеница огледа
пак кажу да је свакоме говечету за
одржање животне снаге потребно да поједе
на сваких 100 килограма своје тежине 1-5
килограм сијена. Еле ако ономе воу од
450 килограма тежине, будемо давали само,
око 7 килограма сијена, ми од њега
не можемо имати никакве друге користи
до једино љубрета. Но, ако му дајемо 10
килограма сијена, тада му иду три кило-
грама, то јест око трећина, у корисну
храну; и најзад, ако му дајемо 14 кило-
грама сијена, онда ћемо од једне цијеле
половине утрошене хране, имати користи.

Из овога доведе јасно се види како је
погрешно кад се мисли да принос расте
држањем већег броја стоке и онда, када
немамо за њу довољно хране.

Ако ли коме пије ово доведе јасно,
он нека покуша да се на дјелу увјери.
Нека једну краву музару храни само са
оноликом количином хране колика јој је
за њезино одржање потребна, па ће видјети
да ће му она и у томе случају давати
навјесну количину млијека али ће за то
смршати и изгубити од своје тежине. Исто
тако може се чинити оглед и са младом
стоком, па ће се увидјети да ће млада
стока, ако не добија довољно хране ипак
како тако расти, али, да ће то растање
слабо напредовати на још и да ће стока
и омршавити.

Који се буде подржавао правила
„мање говеди а доста хране“, тај ће зап-
азити од тога још и друге добре стране.
На примјер, оназиће да стока рђаво хри-
њена више подлеже болестима него она
која је добро храњена. А оболели коју
грау, то се мора заклати, у томе случају
за оно што је дуге рђаво храњено, једва
ће се добити онолико колико вриједи кожа.

меда, сира и брашна примијети Лизандар
подајте то Хилотима (робовима) нека једу,
слободном Шпартанцу не приличи тако
јестиво. Вола даде заклати по шпартанском
обичају и прочусти се са својим друштвом.
Мед је био цијењен и са љековите
силе своје. Није ваљда било ни једног
дијета, у којем није било помињано и
меда. На и дан данас мед је задржао
важно мјесто у народном љекарству.

Када је шпартански краљ Агезиол
умро од грознице на Халкидици метнуло
су га у мед и тако пренијели у Шпарту.
О преносу тијела краља Агезиола из Је-
гипта у Шпарту има двије верзије. По
једној њега су метнули у мед, по другој
облизи су му јешину воском. Из свију
ових података види се, да су Грци веома
много меда трошили. А и потрошња воска
била је доста велика. Восак је употребља-
ван на разне сврхе. Од њега се чинио
буктиње, правили се таблице воштане, по
којима су писали те су им служиле у мје-
сто хартије. Од воска су готовили разне
пластичне ствари (облике од воска) даље
им је восак замјешивао данашњи првени
восак.

Мале је трагова остало о начину
пчеларења у старих Грка, по по великој
потрошњи меда и воска може се извести,
да су они у доста великим размјерима пче-
ларили. У малој државици Атици у вријеме
Периклово било је до 20.000 кошница, и
ако је вјеровати колумелову податку Ахаја
су знали за оно да на осевини роди мед
па су пренашили кошнице на бољу пашу.

Солон у својим законима дотиче се
и пчеларства. Па и у теоријском знању

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ПЧЕЛА И КУЛТУРНИ НАРОДИ СТАРОГА ВИЈЕКА.

(У кратким цртама.)

Не давно се сазнало, да су Грци
познавали мед и његова својства од нај-
дава, дакле прије Омирова доба. У најно-
вије доба након три тисуће година нађено
је у Микени један љеп,*) на којем се одр-
жало месо и мишићи, нарочито на глави
тако, да се може разазнати лик те ље-
шине. А што се тако лијено очувало то-
лико дуго дјелови меса и мишића има се
приписати меду, који су Грци већ у оно
прастаро доба употребљавали за конзер-
висање мртвих својих.

Омир на више мјеста у својим спо-
нима упоређује гомилу, руљу са ројем.
Спомиње, да је мед био омиљена храна и
посластица јелинских јунака, даље како
Сирене имају глас сладан као мед, а Несто-
рове ријечи слађе су од меда. Још спо-
миње, да су Грци мед мијешали с вином
и тако га пили, а с млијеком помијешан
мед жртвовали су за душу покојника.

Испјод сматра пчелу као символ злат-
нога доба људског, кад људи још нијесу
знали за трнокоп, радио и волове, када је
сама природа нектар потоцима давала.

Бујна мантила старих Грка дала је

*) Њешино је ископан под надзором чувенога
старинара Шлимана.

Даже, треба имати у виду и ту околност, да за мањи број стоке треба и мањи простор за смештај као и мање радне снаге за њезину његу. У мањем броју стоке уложен је и мањи обртни капитал, те се и мањи интерес има да покрије. Напо-сметку, у прилог свог овађе извјесног правила, говори као врло важно још и то: што на случај рђавих година, сваки онај који има сразмјерно много стоке, и који је на добрим годинама због немања довољно хране није могао добро да храни, — мора или један дио ове стоке у бесце-дење да прода, или да храну за њу купује по прескупу цијену. Мислимо да је ово разумљиво за свакога, јер сваки који је и у обичним годинама оскудевао у храни, тај ће неминовно сушних година морати стоку да распушка или несразмјерно много хране да купи.

Осим овога додје, хоћемо овом при-ликом да поменемо и ту невољу што многи наши селски домаћини рђаво срачу-чунавају спремљену храну. При овоме срачунавању ваља цијенити само суве састојке хране, јер некоје врсте хране садрже много воде: на примјер у 50 кило-грама зелене дјетелине има око 40 кило-грама, у 50 килограма дјетелинеког сијена само 8 килограма воде. 50 килограма репе имају 43 килограма, 50 килограма овса 7 килограма воде.

Потребна количина у сувим састој-цима није код свих грла једнака, него постоји извјесна мала разлика. Једно грло свари мање сувих састојака кабасте хране него што сvari таквих састојака једућу храну од окопавина, зрнела и т. д. Према томе ако хоћемо да хранимо неко грло искључиво сијеном и сламом, онда му је у томе случају потребно више сувих састо-јака него кад му поред омање количине кабасте хране, дајемо доста окопавина, прекрпне и друго слично хране. Напо-сметку, и сама навика игра велику улогу. Ако теоче одмах по одбитку од сисе, готово искључиво хранимо кабастом храном и са нешто окопавина као и одрасла грла, њихов ће се желудак и пријеву проширити и добиће велики трбух. Таква стока која је у младости добијала већином храну од велике запремине, у стању је доићи, да једе много више суве хране него ли она стока, која је добијала поред одговарајуће количине кабасте, још и снажне хране.

И особине сваког појединог грла разне су. Потребна количина сувих састо-јака на 100 килограма животне тежине, мијења се између 1.5 и 3.3 килограма, те се према томе, та сразмјерица узима про-сјечно са 2.5 килограма на 100 килограма животне тежине.

Нарочити склоп желуца у преживара, захтјева да се и о запремини хране води рачун. Да би преживање ишло како треба, ваља да је жeluцац напуњен до извјесно мјере, а за ово је врло погодна кабаста храна, зелена храна, сијено и слама. На 100 килограма животне тежине, рачуна се два, а најмање 1.2 килограм кабасте хране. Према томе не треба стоци давати сасвим младу зелену пшћу без додавања сијена или сламе.

Често се дешава да се зими полагаје стоци искључиво сијено и слама, или чак сама слама; на тај начин не добија стока довољно хранива састојака те нам не може ни користити као што треба. Зато треба поред потребне количине кабасте хране, увијек (по сведено) давати стоци снажно храно: зрнела, јарме, меница, пивско дрожјине, и т. д.

далеко су одмакли стари Грци. Мора се човек дивити како је Аристотел познавао пчелин живот који је живио на три и по столећа прије Христа. Проучавајући те-мељно пчелин живот наследио је неке чињенице које су тек у наше дане обја-шњене и. пр. знао је за назовиматицу, за партогенезу и т. д.

Ево неколико његових мисли о пчели. Пчеле живе у друштву, које се састоји из једног вође или краља, из трутова или великих пчела и из радилица или малих, корисних пчела. Матица је тијесно скопчана са народом. Ма да ништа не ради, она је споа која држи пчелињу државу а пчеле су јој зато одане и назо је као очи у глави. Пти могу оне бити без ње, нити она без њих. Разболи ли се матица цео на-род тужи, а умре ли, задруга се растурује. Најик је на радилице, од којих се разви-кује дужином стражњег трупа; у том што има као и оне жаоку којом не бode и у том што су и једне и друге женке; с тру-товима се пари и тала постаје мајком цијелога народа а не излази нигда из кошнице осим у вријеме ројења. Трутови су највећи од свију пчела, мужјаци су и немају жаоке. Не раде ништа и послје ројидбе пчеле их тјерају напоље из ко-шнице. Радилице су најмањи али најмно-гобројнији чланови друштва и јачина народа је једна од првих погодба, до које стоји напредак кошнице. На радилицама стоји цијела кућа. Оне граде саће, његују легло, скупљају животне потребе, бране друштво од настрјеланаца непријатеља и т. д. Не може се видјети, како пчеле граде саће. Ипак се зна, да почињу са таванице па

Нашли смо за потребно да ове кратке напомене изнесемо у ово доба године пред наше седеке домаћине, препоручујући их озбиљној пажњи њиховој, у њиховом соп-ственом интересу.

(Кресање младих воћка.) Младе воћке које су ове године посађене на стално мјесто треба на прољеће поткресати. Пот-кресивање треба извршити прије но што есокви крену или воћкица цвјета. При пот-кресивању треба увијек тежити, да се воћки да облик круне више пирамидалан него ли расклошнен. Средњу грану треба увијек оставити најдужу а одсијецати је треба на 6—8 окаца. Остале гране треба поткресати на 4—5 окаца и то увијек над окцем које се налази на спољашњој страни. Ово поткресивање треба вршити узастопце кроз 4—5 година, јер се само на тај начин може образовати лијена и правилна круна. На ову ствар треба наши пољопривредници да обрате нарочиту паж-њу. Код нас је ријеткост видјети прави-лину круну на воћки, већ се напушти још од кад је посађена, те се образује неки чечвар и густина да она воћка из-гледа као неко чудо, а тиме се убија жи-вот воћке и много се мање и дошјег рода добија, него што би се добило да је круна воћке правилна, те да се род на њој може да замeste, одржи и развије. — Има вре-мена до поткресивања, да се неким об-јасни.

(Нешто о произвођењу доброг рена.) За произвођење доброг, љутог и дебелог рена најбоља је јака, плажна и дубоко преконана земља, но која не смије те године бити љубрена скорашњим љубретом. На скорашњем љубрењу рен пуца, а на слабој земљи горчи. Да се на доброј зем-љи постигне што бољи резултат треба овако радити: У прољеће, чим се земља толико опчиједи да се може радити, треба приступити саћењу. За саћење треба иза-брати рен око 30 сантиметара дугачак и 1—1½ сантиметар дебео, па на сваком струку отргн опшром сувом врхом оне жилице што се налазе уздуж по корисна. За тим треба сваки струк садњиком поса-дити у приправљену земљу и то косо, тако, да струк готово лежи, а само му глава вири из земље окренута југу. Укла-њањем жилица по коријену и тјмо што је коријен близу попршине, рен боље расте и већим утицајем топлоте постаје љући. Расађивање треба вршити у врете 0.80—1 метра раздалеко, а струк од струка у врети садити на 60—70 сантиметара. — На овај начин производ се рен дугачак, дебео и љут, а то је баш оно што се тражи и добро плаћа.

(Држите овце у сувоти и зајевтрини.) Овца се зими не бди, али је убија влага и вјетар. Кад руно прокисне овца мора да озебе и да се пободи; зато је најглавније имати закон покривен да овце не бије киша и дан и ноћ. Послије владе највише штоди овцама вјетар, нарочито хладан. Вјетар раздува и пробдије руно те овца озебе. С тога тор за овце треба да је покривен и затворен са стране од куд дувају вјетрови. Такав закон за овце може да има сваки пољопривредник, јер је у стању сам и без тропика да га подигне, а то треба да уради у интересе здравља своје стоке и своје користи.

(Да кокошке зими носе.) треба их држати у топлој кокошници. Сем тога треба их на јаккој зими појити врљом во-дом, а постарати се да имају зеленина за јело, и гдје у сувоти пијеска да се у њему

тјерају доље на ниже и да измјеу сваког сата оставе толико простора колико двије пчеле могу проћи напоредо. Најрије граде саће са малим ћелицама за радилично легло, затим, ако изгледа да ће бити обилате наше, граде веће ћелице за трутовско легло, напоследку доље на рубу саћа из-воде велике ћелице окренуте тумбе, у којима се матица издеже. Младе пчеле постају из јајета, из којег се издеже прво црвн прео-брази се у чауру и као потпуна пчела прогризне поклопац. Ројидба пада у почетку Плајада (око половине маја). Кошнице се неколико пута роје чак и осам до десет пута.

Аристотел спомиње да су имали двије и три бербе меда, главне су биле двије: у прољеће и у јесен. Прије почетка маја није било меда у изобиљу. О јесењој берби једна кошница издала би око 10 фуната меда а који пут и око 15, чак и 30 фун. У осталом добит је стајала до јачине народа и до наше, те се препоручивало ради веће добити у меду да сију медовите биљке као: пасуљ, сочиво, бадем, марту и тимјан. При вађењу меда најрије су накардили пчеле да би их укротили. Према берби раздиковали су прољеће, љети и јесењи мед. Нецијеђен мед остављали су у пено-клопене судове да се пречишти.

Из „Српског Пчелара“

(Свршиће се.)

могу лепшати. Кокошињак треба да је чист, зато га треба с времена на вријеме окречити да би се гад у њему уништио.

(Кад ћемо добити више меда од би-јела босиљка?) У вријеме кад пишем ово отпочињу бијелити се стрњике од бијела босиљка као сивијегм обасуте. Тешко да се пчелари радују више икојој паши него што се радују бијелом босиљку. Изгледи су, да ће ове године посеље ових благих киша бити доста босиљка, и ако буде још медовит, имаће пчелари користи од њега и добро ће им доћи особито ове године, кад до скоро није било ни времена да пчеле могу по вољи радити. Но ми још не знамо у напријед каква ће бити паша бијели босиљак, хоће ли бити добра или лоша; то ће се видјети.

Али напријед ћемо напоменути, да пчелар који хоће да добије више меда мора се владати према паши и стање кош-ница на извјестан начин удешавати.

Сваки практичан пчелар из искуства зна, да при к јој бољој паши и. пр. ба-грну, лиши или бијелом босиљку врло често емета матица својим прећерано налим ле-жењем, тако, да је цијела кошница пуна леглом а меда ништа; а бива неки пут да је пуна кошница меда а легла слабо. От-куда то? Кад бива онај, а кад овај случај?

Ако је паша слаба, онда ћемо врло често опазити, да су кошнице јакс наро-дом паравно без меда. Ако је паша врло добра, пчеле тако брзо раде да све ћелице испуне медом, прекрште и матицу и она нема гдје да леже, дакао пуно је меда. Но када је обична паша, нити слаба нити особито добра, рецимо у средњу руку, онда ћемо видјети, да опет има мало меда а много легла. Овакову папу у средњу руку називам обична, јер доиста је така код нас најобичнија. У таким приликама да би пчелари сирејчили матицу у рас-полавању и добили што више меда, по-кушавали су свашта, подијелили су кош-нице на плодните и медните. Хеноман је измислио познату решетку, кроз коју могу пролазити радилице а матица не може и т. д. Ако је потребно сирејчити матицу у располавању и. пр. у мају или јунију дакле кад су кошнице јакс народом и и-мају доста легла, рецимо за вријеме багрена или лине, тада је најбоље кошнице, које смо одредили да нам сабирају мед, обез-матичити онда, кад ноће паша. Тиме смо претворили тако рећи цијелу кошницу у медните. Легло које је у ћелицама разви-јаће се и постепено ће изазвати младе пчеле. Празне ћелице пошто нема матице да их запече, пчеле ће испуњавати медом. То ће брзо ићи, јер осим тога што има празна мјеста за мед неће се тропити мед ни за испуњавање легла, јер га нема. Пчелар ће моћи често истресати и тако ће с кошницом употребити папу. Кад пре-стане папа у томе ће изћи и матица из матичњака, који је остављен, матица ће се оплодити и наово ће се друштво по-јачавати.

Ако буде босиљак медовит показаће се одмах јер ће пчеле прекршити матицу, ако не буде, пчелар не смије ни рачунати да истресе мед, но ако буде у средњу руку шта да чини?

Хоће ли безматичити кошнице? Не, то немије чинити сада, јер је за босиљак то доцкан. Кад би пчелар безматичио кошнице сада, могао би уништити свој пчелињак. Истини пчелар би добио меда, али младе матице, које би изиле кроз петнаест дана може бити не би се све ни оплодило ако нема трутова, а ако би их било и матице се оплодило треба знати, да смо на крају године пчелареке, да послје босиљка скоро и нема више наше и матице би још који дан само легле. Старе пчеле изнурене номре би још ове године, а младих пчела које би требале да презиме, било би врло мало и тако би биле у опасности кошнице.

Дакле од јулија почевши, не смијемо кошнице безматичити. На како онда да радимо?

За ову прилику је најгоднија хане-манова решетка у америк иви Живанови-ћеве конструкције. Кад матицу оставимо да леже и дадемо јој пет оквира за легло, — кошница ће се запављати младим пчелама и нема опасности за зиму. Завављаће ће бити умјерено, јер матица не може кроз решетку пролазити у цијелу кошницу и ширити легло. Остали оквири иза решетке биће пчелама на расположењу да их пуне медом, а пчелар ће имати чист посао, оквири нијесу измијешани са медом и леглом него су испуњени само с медом и он ће мед чешије истресати.

Дакле за ову прилику немам довољно ријечи да препоручим свакоме овај начин и увјерен сам да ће се сваки добрим ус-пјехом о томе освједочити.

Да поновим још једанпут: Ако буде паша врло добра пчеле ће и без решетке својим брзим р-дом спречавати матицу у лежењу. Ако буде слаба паша нема ни пчелар много разлога да спречави матицу, а ако буде паша обична онда пчелар мора матицу оставити нека леже због младих пчела, које требају за зиму али треба да ипак сирејча бр прећерано нагло распо-

ђавање како би дошао до меда. То ће учи-нити најбоље хансмановом решетком у аме-риканци Живановићеве конструкције.

„Српски Пчелар“.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

ЦЕТИЊЕ, 24 октобра.

(Дан представљања св. Петра.) У су-боту, 18 текућег, у који дан слави наша црква успомену Св. Петра Цетињскога, била је свечана архијерејска литургија у манастирској цркви. На литургији су били Њихове Светлости Њаз Мирко и Ња-гијица Ксенија. Побожног народа је било мноштво, које је читав дан пристизало св. Тивоту, који се у очи овог дана отвара и читав дан стоји отворен.

(Личне вијести.) Пресвијетли Арци-бискуп Милиновић из Бара стигао је на Цетиње. — Г. комендар Флорио са госпо-ђом, познати италијански милионер из Па-лерма, који је долазио својим јактом у Котор, са неколико пријатеља долазио је ове недјеље на и Цетиње.

(Гађање из топова.) У уторник 21 октобра војници подофицирско артиљерског школо гађали су први пут из топова у присуству Његовог Височанства Њеногара, команданта стојеће војске Његовог Висо-чанства Њазана Престолонаследника, ције-лог Узвишеног Дома, дипломатског кора, баталиона стојеће војске у строју и мно-штво народа. Задатак је гађања био да се види способност војника у нишању а паљба је извршена из 8 см. Сулсманових пољских топова, на остојању од 700 ме-тара. Билега је била висине и ширине круга расијавања, који је истијема топо-нима на то остојање сопствен, т. ј. била је толика да се мора сматрати сваки по-годак, који у њу паде, да је тачно био наццнашен. Иснаљена су 31 метак од којих су пали у билегу 24, т. ј. били су тачно наццнашени; два су пали у сами центрум, а остали око петог по принципу расијавања; а 7 су пали у близини би-лого, од којих је најдаљи био за ¼ круга расијавања. Војници су нишанили редом без пробирања, са брзином од 15 секунда за сваки метак. Њ. Њ. В. В. Њенодар и Престолонаследник благоси-љели су лично наразити војницима своје Високо задовољство за одлични успјех гађања. Сви присутни били су одушевљени гађањем и одличним редом који је при-паљби изадио, што служи на част учите-љима наше подофицирско артиљеријске школо, а особито љезином старјеници г. командир Митру Мартинићу.

— Пишу нам из Стабна (у Пиви), да је народ одобрењем Главног Школ. Надзор-ништва ове године отворио у Стабнима школу о свом тропку. Г. командир Вико Радојичић дао је за пет година бесплатно добро уређену и по плану саграђену кућу за ту школу. Децео се унисао у први разред 68, у други 4, а у трећи 4. Ово је лијеп доказ, како наш народ тежи за просвјетом, и како наши имућнији људи потпонама народну просвјету.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Српски краљевић о рату с Тур-цима.) Атиски лист „Акрополис“ доноси разговор једног свог сарадника са грчким престолонаследником, који је врло отво-рено говорио о неспешном рату грчком са Турецком. Као главни узрок грчке предаје означио је краљевић недостатак дисциплине и организације у грчкој војсци. Због тога није он био за рат. „А ми нијесмо ни по-ровали да ће доћи до рата, рече краље-вић“. „Ја се не устречавам казати вам, да ја ни при мом одласку у Тесалију није-сам мислио, да ће доћи до борбе. Али за 20 дана мога рада у логору ја сам се неу-морно трудио, да војску колико се само могло за борбу спреим. Прво устулаше био је пријеска последица пошто је Негеро пао и што је пријетило обилажење од стране непријатеља, који је своје редове увијек могао да попуни, а ја нијесам имао ни резервиста. Дарпса се никако није могла држати, ако војска није хјела да дочека нов, али нечистиан Седан, јер се варош пријеско није могла држати и морала се у њој ипичекивати безусловна предаја. А ни-шта не би помчало ни покушај да варош држимо, јер све да смо продорли до Вла-соне, онет бисмо морали уступити против-нику, који је бројно тако јачи био. На ипак је тада Атина била пуна оних, који су били одбојени од вијичке службе. Вој-ници су се добро борили, али узимајући их само као људе; војником се не може постати за мјесец дана. Наши виши офи-цири гдје су учили да управљају бригадама? и гдје сам ја могао имати искуства, које се нпте за команду читавом војском? Тако сам морао да одузмем батаљон од једног мајора, који се показао као неспособан, ако је ипаче био прекрсаан човек. Онда није било у војсци баш икаква заштита.

Ја сам искао, да се прогласи ратно право; али је то било против устава. Грчки народ валан је, јер код свега што је пропатио и што још пати, ипак не оставља барјак, макар да га никаква принудна мјера не би могла задржати.

Краљевић је слабо шта очекивао од елоте. Зар да се дубарда каква грчка варош? За освојење Солуна није било војске. А питање је, не би ли се ту било умјешале велике силе. Душа ваља, могло се посјести и једно и друго острво. Краљевић држи, да се Турци нијесу могли одбити, све да се примирје и употребило за потребне припреме. Он вели, да је неопходно потребно, да се последије закључења мира обрати највеће старање преустројству војске; а и то није он, да се ошидири не мијешају у политику и да више не могу бити бирани за народну скупштину.

(Глагољски рукопис из год. 1057. у Марастеину у Тиролекој.) Лист „Jnnstbrucker Nachrichten“ од 30 августа ове године у броју 197. доноси кратку путописну цртицу „Von Kramsach nach Mariastein“ von Julius Seidler. Путописац Mariastein, једно од најмилијих и најпознатијих проштеништа у Тиролу. У црквеној ризници чува се богато црквено благо, у којем су између осталог стари рукописи са сликама, а међу њима се највише издиче веома стари рукопис на дванаест пергаментних листова у глагољци из године 1057.

(Неуморан сликар.) Чувени руски поморски сликар Иван Константиновић Ајвазовски, славио је 8. т. м. шестдесетогодишњицу свога рада, и руски цар га је тим поводом одликовао високим редом. Ајвазовски живи у Криму у родном граду Феодосији, гдје још и данас, кад је превазио 80. годину, марљиво ради. Слављени уметник изарадио је у свом животу преко 5000 слика, које су разпрострањене по цијелом свијету. Већина истих налази се у Русији, но има их и у Енглеској у Холандији, у Ватикану, код Султана, у Батавији и у Америци. Први Богаташи окитили су Ајвазовским сликама своје палате. Његове радње имају велику цијену, јер међу новијим поморским сликарима, ни један није умно тако дивно и тако идеално приказати љепоту и страхоте мора као он. Својом кичицом увеличао и најславније поморске битке руске морнарице.

(Зашто је Јаво дао јабуку Еви а не Адаму?) Проповједник лондонске општине нонконформиста Марк Геје Пира говорио је у једној својој проповједи о Адаму и Еви овако како библија прича, али са својим објашњењем и тумачењем. Одмах у почетку проповједи проповједник постави питање: зашто је Јаво дао јабуку баш Еви, а не Адаму? Благовјерни мушкарци већ растегли уста и готови бјеху да кажу: да се донадне првој дами, или „превари и сујети право је име — жена“, али пош им не даде дуго премислијати, но сам одговори: „Јаво је дао у рају жени јабуку за то, што је знао да би је човек сам изио, а жена ће је подијелити с човеком“. — Тако је управо и било.

(Десет хиљада пољубаца.) Они и оне, што воле много да се цмачу, љубе, нека прочитају ову причину о десет хиљада пољубаца. — У једноме интелегентном баварском друштву говорило се, колико се пута могу заљубљеници пољубити за неко извјесно вријеме. — Десет хиљада пута за десет сати! рече један. — Може, не може, те се најзад сви сложише да се на дјелу увјере, на што пристаде један заљубљени и претеповани пар. Што рекоше, то и учинише. Стадоше пуцати иљекати пољупци као пракљача, и у првом сату заиста се пољубише 1000, у трећем 375 пута. Даље нијесу могли, јер вјереника стегоше грчеви у устама, а вјереница паде у несвијест, а када дође к себи ухвати је љута нервозна тропица.

(Пут око свијета за 33 дана.) Руски министар саобраћаја кнез Хилков, држи да ће се моћи свијет обићи за 33 дана кад се доврши сибирска жељезница. Разумије се, да о свој рачун оснива само на најбржим лађама и најбржим жељезничким возовима. По његовом рачуну, требаће за разне пруге оволико времена: Од Бремена у Петроград жељезницом 1½ дан, од Петрограда у Владивосток жељезницом са брзином од 48 км. на сат — 10 дана; од Владивостока у Сан-Франциско преко мореузине Хакодака (у Јапану) — 10 дана; од Сан-Франциска у Њујорк 4½ дана; од Њујорка у Бремен 7 дана; свега 33 дана. За сада се рачуна 66 дана као најкраће вријеме, за које се може обићи свијет, и то: Од Њујорка у Сутамтон 6 дана, од Сутамтона у Вриндизи преко Париза 3½ дана, од Вриндизи у Јокомаху преко Суецкога канала 42 дана; од Јокохаве у Сан-Франциско 10 дана и од Сан-Франциска у Њујорк 4½ дана, или свега 66 дана.

(Четрдесет година мушко, а последије женско.) Лондонски листови саопштавају овај чудновати случај: Стари мо-

лер Чарлс Вилсон, молујући једну високу кућу, падне са љестова, одакле га обезнањена однесу у болницу, но уз пут, до болнице дође к себи и рече да неће да га прегледа доктор. Али угруваном старцу доведоше доктора и преко воље, и доктор му рече да га мора прегледати. Тада старац замоли да сви изиђу, и нека остане само сам доктор, коме рече: Не хтјех да се зна ко сам ја, али сад видим да морам признати да сам жена. У даљем разговору каза доктору да је старцу право име Катарина Комбе, да је рођена 1834, да се удала 1856 за једнога модера, али да с мужем није живјела лијепо, јер јој бијаше невјеран и последије године дана побјеже у Аустралију однесавши јој сав новац и драгоцене ствари што је имала, а њој остави само своје дроњаве радничке аљине. Премислијајући шта да ради, ријеши се то обуче радничко одијело својега невјернога мужа и оде те се погоди за модерског шегрта. Примисли је, и она брзо постаде одличан молер, и зарађивала је више но што може зарадити икојим женским радом. Од тога је доба 40 година, да је у Лондону само под именом Чарлс Вилсон, или чича Чарли. Чим оздрави, продужиће свој посао и опет у мушкоме одијелу.

(Брачна служба.) Французи су се дали у бригу, што им се народ не множи, па сваки час излазе нови предлози, како би се томе злу и тој опасности доскочило. Сад су три сенатора, међу њима и бивши министар Бертло, поднијели народној скупштини предлог, да сваки Француз, који би имао да служи у војсци, ако при регрутовању покаже увјерење да је ожењен, у војсци служи само 1 годину дана мјесто 3 године. Оне друге двије године да му се урачунају, као „брачна служба.“ На тај начин надају се, да ће бити закључени многи млади бракови и да ће више бити и дјеце.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА“.

БЕЧ, 18 октобра. — Сједница у рајхсрату трајала је 25 ура, и у највећем переду је затворена, без одлуке сврху првог читања провизорне конвенције са Угарском.

ДАРМШТАДТ, 18 октобра. — Руска Величанства јутрос отпутоваше.

ЦАРИГРАД, 28 октобра. — Турски консули повраћају се на своја мјеста у Грчкој. Турски министар у Атини повратиће се на своје мјесто тек пошто се закључи коначни мир. Опет је послана велика количина хране војсци у Тесалији.

АТИНА, 19 октобра. — Комисији за повратак становништва у Тесалији саопштено је да се сматрају Тирново, Фарсала, Велестино и Домокос као војена средишта. Повратак у Ларису је слободан.

ПЕТРОГРАД, 20 октобра. — Руска Величанства са дјецом повратили су се.

БИОГРАД, 21 октобра. — На дворском обједу Краљ је поздрављив министрима, рекавши им да ће их потпомагати у дугом дјеловању и у тешком задатку, који им је и вјерио. Пресједници министарства и државног савјета захвалили су, изјавивши чврсту вољу, да ће потпомагати Краља, да изврши његов патриотски програм.

ПЕТРОГРАД, 21 октобра. — Царека фамилија настанила се у Царском Селу.

ЈАСИ, 21 октобра. — Присјелили су Краљ и Краљица да присуствују отварању нове палате универзитетске, дочекани одушевљено.

ЈАСИ, 22 октобра. — По наредби руске владе дошао је руски генерал Константиновић, гувернер Бесарабије из Кишинева да поздрави Краља и Краљицу румунску.

ЈАСИ, 23 октобра. — При свечаности отварања нове универзитетске палате Краљ је држао говор, наглашавајући да се данас мјери снага држава не само по броју војника. Напредак економски је чињеница првог реда, и за то је потребита интелектуална култура.

АТИНА, 23 октобра. — Говори се да је интернационална комисија оставила Незеро у Турској граници.

БЕЧ, 24 октобра. — Данас су биле двије сједнице у рајхсрату. Прву сједницу прије подна папунило је пет гласовања поименце. Друга сједница траје још до двије уре у јутро у неопшисвијем передима.

РИМ, 24 октобра. — Голуховски ће доћи у Милан, па ће отолен у Монзу са Нигром, италијанским послаником у Бечу, гдје ће бити Рудини и Висконти Веноста.

БЕЧ, 24 октобра. — Данашња сједница трајала је 21 уру, у највећем переду, и затворена је у 10½ ура у јутро. Предлог провизорнога компромиса упућен је финанцијском одбору. По закључку већине сви предлози абструпциониста биће унапријед одбијени.

БЕЧ, 25 октобра. — Голуховски кренуо у Монзу.

КАНЕА, 25 октобра. — Интернационални суд ослободио је оптужбе четири Турчина а два осудио на вјечиту робију.

ОБЈАВА.

Иво Тодоров Поповић из Његуша, отишао је назад неколико година у Бугарску; до ланих бавио се је у Софији одакле је отишао, без да се зна куд. На затраживање његове жене, умолава се сваки онај, који би што о поменутом Иву Тодорову Поповићу знавао, да би доставио

Канц. Мин. Иностраних Дјела.

ОБЈАВА.

Возна пошта полази сваки дан од Цетиња за Котор у подне — осим: *сриједе* кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Унгар.-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим петка ког дана полази у 10 сати прије подне и стиже у Котор у 4 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Лојидовог Друштва, који полази исти дан у 6 сати по подне из Котора за Трет.

Из Котора за Цетинје возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетинје у 11 сати прије подне.

Из Цетиња за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из Подгорице за Цетинје полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетинје у 11 сати пр. подне.

Из Подгорице за Никшић полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшић у 11 сати пр. под.

Из Никшића за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне, стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Цетинје, 12 септембра 1897.

У П Р А В А
Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

ОБЈАВА.

Овијем се износи најавном пиканту затечена роба у дућану покојног Николе Шћаре, бившега овдашњег трговца због измире његових дугова, које је покојник остао дужан.

Те услед тога овим се обзанаује свима онима који би жељели куповати ову робу да се пријаве потписатој управи, најдаље до на 18-ог Новембра ове 1897 године кога ће се дана лицитација скрипити, и роба предати у власништво понудиоцу највише цијене.

А тако исто јавља се овим путем, и свим дужитељима покојног Николе који имају од њега какав дуг тражити, да своје потраживање са чистим документима поднесу овом суду најдаље до на 10-ог новембра ов. год., ипаче губи свако право потраживања о намиру од имања покојног Николе Шћаре.

Данилов-град, 10 октобра 1897.

Број 287.

У П Р А В А
ВАРОШИ ДАН-ГРАДА
(2—5)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Свијема пријатељима, кумовима, племеницима и познаницима, који при тешкој болести и смрти, моје никад непрежаљене супруге

И К О Н И Ј Е,

односно шћери, снахе и мајке и који нам писмона саучења послаше и тешки удар ублажише, овијем путем најердачније благодаримо; а тако и госп. Никифору Симоновићу Јеромонаху и свештеницима: Раду Вујићу и Николи Симоновићу, који над покојником обреде извршише као и капетану сардару Ристу Меденици, подкомандиру Јову Меденици, који на глас о смрти покојнице похиташе и са мноштвом народа сировод увеличаше остајемо вјечито благодарни.

Морача, 8 октобра 1897.

О ж а л о ш њ е н и:

Поп Милун Меденица супруг,
Раде Кнежевић отац,
Милутин Меденица ћвер,
Миољка, Јована и Вукосава
кћери.

О Г Л А С И

1.000 до 3.000 или 50 до 150 наполеона

на годину може зарадити један човек раб-
тајући с нашим машинама за плетење. Лако
се научити; дијете може се саужити пилеми.
Једна чарана може се спасети за 20 минута.
Траже се агенти. Путајте цијенике (prix
courants) M-r Celford — 67 Southwork str. —
London S. E. 4. кореспонденција на француском
и немачком. (1—10)

LUXARDO
MARASCHINO di ZARA
Questo Liquore rinomato
non dovrebbe mancare
a nessuna mensa.

Zadar Задар
(Dalmacija) (23—37) (Датумија)